

Lp Piret Hartman
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Teie: 14.06.2024 nr REM/24-0642/-1K

Meie: 12.07.2024 nr 1-7/133-4

Kooskõlastuskiri loomakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas kooskõlastamiseks loomakaitseaduse (edaspidi *LoKS*) muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*). Väljatöötamiskavatsuse eesmärk on väljendada riigi ootuseid loomapidajatele selle kohta, millised on sellised tegevused, mida tuleb loomade tervise ja heaolu tagamiseks teha ning millised on need tegevused ja tegevusetused, millest tuleb hoiduda (keelud), et saavutada loomade parem kaitse ja heaolu tagamine. Siseministeerium peab oluliseks loomakaitse valdkonna arendamist ja tõhustamist ning leiame, et VTK-d koostades on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium koostanud head ettepanekud selleks, et lahendada probleeme loomade pidamise ja riikliku järelevalvega seoses. Siseministeerium kooskõlastab VTK järgmiste märkustega arvestamise korral.

1. VTK lehekülj (edaspidi *lk*) 4 kirjeldab loomade pidamise ja riikliku järelevalvega seoses esile kerkinud probleemide lahendamise eesmärgid. Nendest 2 viimast on:
  - *Loomaheaolu valdkonna riikliku järelevalve esmane eesmärk on kõrvaldada korrarikkumine ning taastada viivituseeta loomaheaolu.*
  - *Rikkumisi toime pannud isikute suhtes rakendatavad karistused omavad piisavat heidutavat mõju looma suhtes lubamatute tegude ärahoidmiseks.*Juhime tähelepanu, et Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi *PTA*) ei tööta 24/7, seega selleks et taastada loomaheaolu viivitusteta, kasvab tõenäoliselt Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) koormus üldkorrakaitseorganina reageerida. Palume eelnõu koostamisel koormuse kasvu ja sellest tulenevaid mõjusid PPA töökorraldusele analüüsida. Ühtlasi toome välja, et tänane karistuspoliitika lähtub põhimõttest, et õiguskuulekas käitumine tuleks saavutada võimalusel mittekaristuslikul viisil. Ainult trahvidega heidutamine soovitud tulemust ei anna ning seega peab lähenemine olema terviklik.
2. VTK-s pakutakse välja zoofiilia keelustamine. Kuivõrd nii zoofiilia kui ka loomapornograafilise teose omandamise või hoidmise, teisele isikule üleandmise, näitamise või muul viisil kättesaadavaks tegemise keelu puhul on tegemist kuriteoga, siis kaasneb nende menetlemisega töökoormuse kasv PPA-le. Eelnõu raames palume põhjalikult analüüsida PPA võimalikku töökoormuse kasvu. Kui kaasneb töökoormus, siis sellega seondult kaasneb ka täiendava ressursi vajadus, mis loodava eelnõu seletuskirjas tuleks välja tuua. Kui tegemist saab olema kuritegudega, siis tuleks hinnata kas kriminaalmenetluslikult on kõik tööriistad selliste tegude avastamiseks olemas.

3. VTK peatükk 1.4 *Loomaheaolu nõuded kui avalik kord*, toob võimaliku lahenduse na välja, et LoKS-is sõnastatakse riikliku järelevalve erisus, mille kohaselt juhul, kui eluruumi kasutatakse ka äriruumina, võib korrakaitseorgan selle töö- või lahtioleku ajal läbi vaadata ilma korrakaitseseaduses (edaspidi *KorS*) § 51 lõikes 2 sätestatud halduskohtu loata.
Praktikas kaasab PTA läbivaatusele ametiabi korras politsei. Kuna tõenäoliselt läbivaatuste arv kasvab, siis tähendab see politseile koormuse kasvu. Palume eelnõu analüüsis täiendavalt hinnata selle mõju PPA töökorraldusele. Lisaks – kuna taoline erisus on vajalik ka teistes valdkondades, siis võiks kaaluda sellise võimaluse sätestamist KorS-is.
4. VTK käsitleb PTA kompetentsi ja võimekuse teemat, selleks et efektiivsemalt kaitsta loomaheaolu. Tulenevalt LoKS § 66¹¹ lõike 2 punktist 2 on PTA LoKS §-des 66¹–66¹⁰ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja. Väärteomenetluse seadustiku kohaselt kehtib meil legaliteedipõhimõte¹.
VTK-st ei selgu, mida PTA sellistel juhtudel tegi, kui tuvastati väärteokoosseis. Lisaks jääb arusaamatuks, mida VTK lk 28 lause lõpuga (tunedaks märgitud) öelda tahetakse: *PTA teostab riiklikku järelevalvet loomaheaolu ähvardava ohu ennetamise, väljaselgitamise ja tõrjumise ning korrarikkumise kõrvaldamise eesmärgil. Konkreetse juhtumi lahendamisel on eesmärgiks taastada võimalikult tõhusalt looma heaolu. 2023. aastal tegid PTA järelevalveametnikud loomapidajatele LoKS-i või selle rakendusaktide rikkumiste kohta kokku 97 ettekirjutust, süü- või väärteo tuvastamisega ei lõpetatud ühtegi menetlust.* Jääb arusaamatuks miks on eristatud süütegu ja väärtegu, sest sisult on need samad. VTK sõnastustest jääb mulje, et PTA ei ole alustanud väärteotunnuste ilmnemisel väärteomenetlusi.
5. VTK peatükis 1.6 *Vastutuse ja rollide jaotus loomakaitse valdkonna menetlustes*, on kirjeldatud, et mittetulundusühingu põhikirjast tulenevate eesmärkide täitmine ei ole võrdsustatud avaliku huvi esindamisega KorS tähenduses. Ka puuduvad mittetulundusühingust loomakaitseorganisatsioonide liikmetel, nagu kõigil tavainimestel, seadusest tulenevad õigused siseneda teise isiku kinnisasjale või eluruumi, seal viibida, seda visuaalselt vaadelda ning viia sealt kaasa teise isiku omandit (loom). Võimaliku lahendusena pakutakse avalikkuse teavitamist sellest, milline on riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja loomakaitseorganisatsioonide roll loomaheaolu tagamisel.
Palume täpsustada plaane loomakaitseorganisatsioonidele korrakaitseõiguste andmise kohta. Kui avalikkusele selgitatakse riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja loomakaitseorganisatsioonide rolli loomaheaolu tagamisel, siis tuleks ka analüüsida, kas ülesanded nende vahel on jagatud asjakohaselt ehk vastavalt nende pädevusele ja võimekusele. PPA-l järelevalve pädevus LoKS üle puudub ja seega kohaldab ta väljakutse korral üldkorrakaitseorganina üksnes edasilükkamatuid meetmeid ning teavitab viivitamata sellest pädevat korrakaitseorganit. Tulenevalt sellest teeme ettepanku, et PPA ei menetleks ka LoKS-s sätestatud väärteokoosseise, vaid seda teeks PTA.
6. Peatükk 1.7 *Põllumajandusloomade hädatapp jahimeeste poolt*. Ettepanekuks on muuta relvaseadust ja jahiseadust nii, et PTA eelneva kooskõlastusega võib jahimees oma jahirelva kasutada lahti pääsenud põllumajanduslooma hukkamiseks, kui looma ei ole võimalik kinni püüda või distantsilt uinutada. SiM jaoks on oluline, et sellise laienduse andmiseks jahimeestele, eelneksid leevendavad meetmed. PTA poolne nõusoleku andmine kindlasti tagab vajaliku kontrolli aga palume täiendavalt hinnata sellega kaasnevaid riske.

¹ Väärteomenetluse seadustik (2002), <https://www.riigiteataja.ee/akt/122032024011?leiaKehtiv>

Siseministeerium tänab võimaluse eest eelnõu kohta arvamust avaldada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Barbara Haage 6125131
barbara.haage@siseministeerium.ee